

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ СКЛАДОВОЇ ДО ЗМІСТУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

В умовах сьогодення дедалі глибшим стає усвідомлення необхідності модернізації підходів щодо дотримання принципів рівності чоловіків та жінок у безпековому секторі. Одним із свідчень цього є певні результати впровадження Національного плану дій з імплементації Резолюції РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» щодо інтегрування гендерної складової в освітні програми закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони.

Серед інших нормативних та керівних документів силові вищі в освітньому процесі керуються Дорученням Кабінету Міністрів України від 24.10.2020 року №42465/1/1-20 «Щодо розбудови спроможності вищих навчальних закладів сектору безпеки та оборони України задля інтегрування гендерних підходів в освітній процес» та виданням «Методичні рекомендації з інтегрування гендерних підходів в систему підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України». Зазначені Методичні рекомендації розкривають: стан, проблеми, перспективи гендерної рівності; теоретичні, правові засади та практичні питання забезпечення гендерної рівності в секторі безпеки і оборони; гендерне інтегрування в управлінських практиках сектору безпеки і оборони; особливості гендерного змісту та наповнення в освітніх практиках сектору безпеки і оборони.

Отже, стає очевидним, що наявність гендерної компетентності в умовах сьогодення стає обов'язковим компонентом не лише з точки зору як професійного розвитку і вдосконалення особистості, так і з точки зору її взаємодії із сучасним суспільством. Очевидною стає і необхідність включення в освітній процес основних знань гендерної складової щодо соціалізації особистості, ефективного використання можливостей освітнього ресурсу у спростуванні стереотипів і різного роду упереджень стосовно сприйняття жінок і чоловіків у суспільстві; подолання так званого «прихованого навчального плану», що може зумовлювати гендерну асиметрію як у закладах вищої освіти, так і згодом у суспільстві; використання фемінітивів у професійній, навчальній та повсякденній діяльності.

З огляду на це, до освітньо-професійної програми «Охорона праці» (підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»), що реалізується в Національному університеті цивільного захисту України, було включено окрему навчальну дисципліну «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності», предметом вивчення якої є: основні положення і проблемні питання реалізації гендерної політики в умовах сучасності як у світовому, так і вітчизняному вимірах, в точу числі у

секторі безпеки і оборони України; інноваційний напрям теорії безпеки і практичної професійної діяльності як соціокультурний феномен, пов'язаний із формуванням у молодого покоління уявлень про ролі чоловіків і жінок у сучасному суспільстві, знань про гендерні стереотипи і способи їх подолання.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів, як «Гендер і гендерна рівність» та «Безпека трудової діяльності: гендерний аспект». Тематика, що розкривається у межах дисципліни, від основ теорії гендеру до специфіки професійної діяльності і особливостей гендерних питань у площині силових структур, уможливило її викладання у межах різних освітніх програм закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони.

Тож, під час наповнення освітніх програм варто враховувати необхідність формування гендерної компетентності майбутніх фахівців і включати таку дисципліну до їх змісту.

Це забезпечить реалізацію наявної необхідності включення в освітній процес основних знань гендерної складової; сприятиме використанню фемінітивів у професійній, навчальній та повсякденній діяльності, а також дозволить віддзеркалити розбудову вишу з позицій інтегрування гендерного підходу в систему підготовки фахівців; використання можливостей освітнього ресурсу закладу вищої освіти у формуванні гендерної компетентності майбутніх фахівців за (усіма) напрямками підготовки.

Шевченко З. В.

Черкаський Національний університет імені Богдана Хмельницького

ДО ПОНЯТТЯ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНОГО ГЕНДЕРНОГО КОНФЛІКТУ

Внутрішньоособистісний гендерний конфлікт – стан нервової напруги, що виникає, коли індивіду важко підтримувати стандарт традиційної гендерної ролі, або він змушений проявляти поведінку, що характерна для протилежної гендерної ролі.

Внутрішньоособистісний гендерний конфлікт може бути як конструктивним, так і деструктивним. Наприклад, гендерна ресоціалізація у відповідності до вимог сучасних реалій є невід'ємною частиною всебічного розвитку особистості. Гендерна ресоціалізація – руйнування раніше прийнятої системи гендерних цінностей та засвоєння нової.

Проте тиск гендерних стереотипів та застарілих традиційних соціокультурних норм можуть змушувати особистість дотримуватись не властивих для неї зразків гендерної поведінки (наприклад, трансгендерні люди через побоювання аутиingu, у більшості випадків, змушені проживати не своє власне життя), демонструвати підтримку патріархатній системі цінностей, табувати гендерні ролі за ознакою статі тощо. Аутинг (від англ. «outing» – вихід) – розголошення інформації про сексуальну орієнтацію або гендерну ідентичність іншої людини без її згоди.